

örömet nyújt nekik az élet – sokkal nagyobb gonddal védik egészségüket, mint rendőri felügyelet tehetné...

Tessék meghinni – bármint sivítson is ez állítás felett az álszenteskedés! – az átlagos nemi erkölcsi állapotnak, a szellemi színvonalnak s a gazdasági helyzetnek egy igen megbízható thermometerje¹⁴ van azokban az árakban, amelyek mellett a nő magát prostituálni kénytelen. Ward¹⁵ is mond egy helyen valami ehhez hasonlót s a szociálpolitikusok kétségtelesenül értékes eredményekhez jutnának el a SZERELMI KERESLET ÉS KÍNÁLAT ÁRTÉNYEZŐinek komoly tanulmányozásából... [...]

(*Husadik Század*, 1905. 12. sz. 22., 23., 24..)

Az erkölcsök, a közegészség és a prostitúció

MOLNÁR LAJOS¹⁶

Előszó

Noha nem tartalmaz pikáns részleteket e könyv, mégis lezárt állapotban adom az olvasó kezébe, hogy mielőtt átlapozná, legyen módja gondolkodni rajta, vajon tegye-e ezt?

A cím könnyen keltheti azt a feltevést, hogy e könyv idegizgató s ez indít egyeseket annak átolvasására. Ezek tévednek.

Nem lehetett céлом és törekvésem pikáns dolgok közlésével szolgálataba szegődni a prostitúciónak, hogy annak szellőztetésével felcsiklandozzam a kedélyeket. Egy oly társadalmi kérdésre és bajra kívántam csupán

¹⁴ „Hőmérő.”

¹⁵ Lester Wald amerikai szociológus, akinek 1903-ban megjelent *Pure Sociology* kötetéről Jászi lelkendező hangú kritikát írt *Ward szociológiája* címmel a *Husadik Században* (1905. 11. köt. 65–71.)

¹⁶ A kötet címlapja szerint: államrendőrségi tisztviselő. Molnár könyve módszeresen végigveszi és összegzi a prostitúció tárgykörében született kortárs munkák megállapításait, valamint reflektál is rájuk.

felhívni a figyelmet, mely mindannyiunkat egyenként és összesen érint és érdekel.

E kérdés nem új. Foglalkoztak már vele sokan és nagyon gyakran. De a túlnyomó többség nem vesz a baj létezéséről tudomást vagy agyonhallgatja azt.

A prostitúció kérdésének megbolygatásától való idegenkedés érthető is. Az ügy maga olyan természetű, hogy annak kritika tárgyává tétele nem mindig és nem mindenütt időszerű. [...]

Kellemetlen a csatorna bűze, mely elárasztja a tájékok, amidőn lebontjuk a régi épületet, hogy új hajlékot emeljünk magunknak, de annál kellemesebb a tudat, hogy a csatorna kellő levezetéséről gondoskodván, elszigeteltük a kiáramló bűzt s lakályossá tettük otthonunkat.

I. fejezet

(A prostituáltak. A bukás indító okai. A prostituáltak válfajai: a bordélyházban, a magánlakásokban lakók, a közönség előtt titkos, de hatóságilag nyilvántartottak, végre a hatóság előtt is titkosak.)

Ha megengedi a szíves olvasó, elszólítom egy pillanatra rendes napi olvasmányára mellől és a főváros egy rejtékét mutatom be neki, melyet ő maga is ismer ugyan, de felületesen, hézagosan s róla alkotott véleményre is fogyasztékosan, helytelenül van felépítve.

Elvezetem az erkölcselenség tanyájára, hogy győződjék meg, miként támadnak a ledér élet kifestett delnői és létezésük miatt és mily mértékben káros a társadalomra. Bemutatom őket, úgy amint az erkölcselenség fészkeiben, elfeledve a nőiesség, az ízlés, a jó erkölcs minden törvényét, fojtott levegőjű füstös termekben zongora mellett rekedt hangon énekelve dorbézolnak, hogy magukat az élvhajászó férfiakkal megkedveltessek, s az olvasó elé állítom őket akkor, amikor a rizspor és a pirosító nem képes arcuk sápadtságát palástolni és megszüntetni ingerrel, vonzó erővel bírni és kifacsart citrom módjára, mindenkitől elhagyatva, eldobatnak, remény nélkül maradnak az életben, kárára a társadalomnak, testileg elgyötörve, lelkükben fásultan – minden nemesebb érzelem nélkül.

A társadalom kebeléből kitaszított, elzüllött nőkről, a prostituáltakról kívánok szólni.

A világban az emberek között egy gyűjtőnév alatt ismeretesek — azonban kétféle prostituált nő van, nevezetesen

1. bejelentett, túrt, tehát megengedett;
2. be nem jelentett, úgynevezett titkos prostituált.

A bejelentett prostituált azzal, hogy személyét pénzért bármikor és bármely férinak oda dobja, magát hatósági és orvosi ellenőrzés alá helyezi és mindezt a nyilvánosság tudtával teszi – erkölcsi öngyilkosságot követ el – és nem is támad fel többé.

A társadalom a nő bukását nem felejtí el s nem bocsátja meg soha.

Él, lézeng a világban, de becsülete elveszett, a vele való érintkezés undort gerjeszt, embertársai lenézik, megvetik őt és gyűlölet nélkül csak akkor gondolnak rája, ha az állati ösztön kielégítése ad alkalmat arra.

Nőt érzékenyebben megsérteni nem lehet, mintha ilyen leány gyűjtő nevével illetik.

A nyilvános prostituált nő magatartása, modora, viselkedése, megjelenése s öltözködése teljesen elüt a tisztességes nőétől, ugyannyira, hogy nagyon kevés jártassággal kell valakinek bírnia, hogy a prostituált nőt rögtön fel ne ismerje.

Vajon MI INDÍTHATJA A NŐT ARRÁ, HOGY MAGÁT A TÁRSADALOMBÓL KISZAKÍTSA, hogy önkezével oltsa ki erkölcsi életét?

A nyomor? ... Igen gyakran. A könnyelműség? Minden esetben. A hajlam? Ha könnyelműséggel párosul.

A nő ellentállási képessége a sorssal való küzdelemben kisebb, gyöngébb, mint a férfié. Hamarabb meghasonlik önmagával és gyorsabban adja fel a harcot, és menedékképpen az erkölcstelenség lejtőjére lép – s a lejtőn azután rohamosan sülyed is.

Azonban téves dolog lenne azt állítani, hogy a nő csak saját maga idézi elő romlását, mert a sors eltipró munkáját nagy mértékben és hathatósan mozdítja elő a – *férfi*.

Tisztességtelenné, becstelenné nem a férfival való érintkezés teszi a nőt, hanem az, hogy ezen érintkezésért anyagi hasznot, díjazást vár és ér is el. — Igen, de ki szolgáltatja a nőnek azt a hasznot? *A férfi*.

Azt az élvezetet, amit a nő nyújtani tud, erősebb mértékben, változatosabban igényli a férfi, s hogy ezt elérhesse, a csábításhoz folyamodik, s ekkor ellenállhatatlan sikerrel alkalmazza a pénzt. [...]

Ha megvonatik a nőtől az az anyagi előny, amit jó erkölcsének feláldozásáért jutalmul kap, vagy mondjuk még érthetőbben, ha a férfi a nőnek, mert ez magát neki átengedi, nem fizet, akkor a nő nem bocsátja magát a férfi rendelkezésére s ha mégis teszi, ennek legfeljebb a természet kívánta szükséglet vagy pedig a vonzalom lesz indító oka.

Nem különös-e ilyen körülmények között, hogy mégis a férfi az, aki a nő erkölcsét kritika tárgyává teszi, s annak egyes botlásai, megtévelyedései fölött mihamar pálcát tör?

Midőn a férfi birói szerepet játszik, természetesen figyelmen kívül hagyja, hogy az ő magaviselete szintén kihívja a kritikát.

Az előbb említett három indító ok: a nyomor, a könnyelműség, a hajlam önmagában véve még nem idézné elő a nőben oly erős lelki változást, hogy árucikké legyen. De ha a férfi rosszindulatú csábításaihoz a három közül bármelyik is csatlakozik, meggyengül a nő lelki ereje, fogy az ellentálló képessége s egyszerre csak az erkölcstelenség posványában találja magát!

A FÉRFI TEHÁT BÁTTRAN VÁDOLHATÓ AZZAL, HOGY A PROSTITÚCIÓNAK ELŐMOZDÍTÓJA. [...]

A nyilvános prostituált nőnek három válfaja van, t. i.

a) bordélyházi, csoportosan lakó

b) magánlakásban egyedül lakó

c) a közönség előtt titkos, de a hatóságnál nyilvántartott nő.

Bordélyházban ötnél kevesebb, tizenötnél több nő nem tartózkodhatik.

Ezek e célra berendezett házban laknak, hol kívülök más lakónak nincs helye. Nagyon hasonlítanak a börtön lakóihoz, egész napon át a falakon belül tartatnak s sétálni csak kivételes esetekben elvétele bocsáttatnak, mert a tulajdonosnő attól tart, hogy megszöknek. Nappal különben alszanak, mert nekik az éjjel nappaluk. Nappal legfeljebb az „*inspectiós*” van fenn. A bordélyház csendes, majdnem zárdai csendességű. A kapu félig betéve s ablakai állandóan lefüggönyözve vannak.

Kívülről a nagy csend s a forgalom hiánya árulja el, hogy milyen ház mellett haladunk. Annál vígabb és zajosabb azonban este, éjjel az élet odabenn, amikor t. i. megnyílt a szalon s megjelentek a szalon hölgyei is. Éjjel 12 óráig meg van engedve a zongorajáték is s ez ideig zongora kíséri a hölgyek rekedt hangú dalát, melybe közbe-közbevegyül egy-egy férfirikantás.

A hölgyek rövid térdig érő szoknyában, kivágott magas sarkú cipőben és még kivágottabb ruhaderékban kettesével, hármasával dalolva sétálnak fel-és alá a teremben. Öltözetük rikító, különösen a piros szín divatos. Neveik válogatottak, jó hangzásúak; Olga, Aranka, Irén stb. névre hallgatnak a leányok, kik azelőtt Zsófi, Borcsa, Zsuzsi néven voltak ismerősök.

A nyilvánosházban lakó leányok élete egyhangú, unalmas, életuntsággra gerjesztő. És ez érthető is. Napról-napra süllyed, züllik, jó hírt füle nem hall soha. Ha hazulról kap hírt, eleintén marja a szívét a szégyen, de később megkérgesedik a lélek benne, s ha barátnője vagy a szalon gazdaasszony azt újságolja neki, hogy egy öreg falusi asszony keresi, alighanem az anyja, hátat fordít s rekedt hangon kiáltja: „*nincs már nekem anyám*”.

Ebben a percben a leány, amit mondott, érzi is. E pillanatban a szíve a száján volt. S ha az öreg asszony zavarodottan ámulva néz körül s keresi

szemeivel a leányát, ez durván kiált reá, hogy miért háborgatja, miért nem marad otthon? Fájó szívvel fordul ki a falusi asszony s nagyon érzi, hogy neki még van gyermeke. A leány pedig mulat tovább, erőlteti a jókedvét s a legközelebb levő férfi ölelő karjaiba veti magát.

A magánlakásban lakó nőnek csak egyedül szabad laknia. Egy házban azonban lakhatik kettő-három is. Rendszerint a kapu alatt bírnak szobát. A fennálló szabályrendelet értelmében csak mellékutcákon vehetnek szállást, de a mellékutcákból azokat keresik ki, melyek vagy közvetlen kapcsolatban vannak a körutakkal, vagy legalábbis eléggé közel esnek ahhoz.

Nyáron délutánonként a küszöbre szoktak letelepedni, meglehetősen szellős ruhában s szemük mindig az utcára tapad, hogy az arra haladó férfiakat egy-egy pillantással látogatásra bírják. Alkonyodáskor már a kapu előtt az utcán találhatók, s ott töltik kevés megszakítással az éjjelt is. Ilyenkor vendégeket fogdosnak.

Ezek a leányok folytonosan panaszra adnak alkalmat, úgy a járókelők, mint a közelben lakók, a szomszédok részéről.

A felhangzó panaszok jogosultak is, mert az utcán cserkésző leány hívogatja a férfiakat, csípős, illetlen és sértő megjegyzéseket tesz az arra járó nőkre, egymás között pedig – mások hallatára – trágár társalgást folytatnak.

Az erre hivatott hatóság ellenőrzi, üldözi, bünteti őket, de mindhiába, eljárása meddő marad, nem éri el a szükséges, célul kitűzött eredményt, mert ha megbüntetik ma, holnap azért nem szűnik meg olyan magaviseletet tanúsítani, melyért előbb már felelősségre vonatott.

A hatóságot pedig vádolják lanyhasággal, szemet hunyással stb.

Pedig nincsen igazsága a vádaskodásnak, midőn a hatóságot csak úgy hirtelenében meggyanúsítja. De nincsen igazsága egészen a leánnyal szemben sem, mert csak azt kíséri figyelemmel, csak azon botránkozik meg, hogy az mily tűrhetetlen viselkedést tanúsít, de nem jut eszébe gondolkozni afelett, hogy miért teszi az azt, mi lehet a rugója, hogy a leány folytonosan panaszra szolgáltat okot.

Az egyedül lakó leány szobájáért naponként 3–10 frtnyi lakbért fizet. Nemrégiben rendeletileg szabályoztatott a lakásért fizetendő bér összege s az eddig szedetttnél jóval kisebb napi házbér állapított meg. Mindamellet az a meggyőződés, hogy ez a jóindulatú rendelkezés nem érte el célját, mert a lakásadók különböző más címeken sarcolják meg a leányokat, kik emiatt a hatóságnál orvoslást keresni nem mernek, mert a szállásadó nők nyomban kiteszik s azon kívül, hogy úgy fejezzem ki magamat: „bojkottírozzák” őket. A megállapított lakbér naponként reggel vagy este fizetendő. Ha egy nap nem fizet, másnap már durva szemrehányással

illettetik a szobaasszony részéről, ki abból él, hogy két-három szobát ily célból bérbé ad, a legmagasabb bért követeli, s ha a leány fizetni nem képes, egyszerűen kidobja. Ehhez járul még a ruházkodás, az élelmezés költsége, a fehér ruha tisztogatás, és nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy mindezeket ő jóval magasabban kénytelen fizetni, mint más, aki hozzá hasonló foglalkozást nem űz. A legtöbbször állandó szeretője is van, aki a többi leányokkal szemben védelmezőjéül is szolgál, s aki a foglalkozásának ezt tekintvén, semmi jövedelemmel nem bír, dolgozni nem is akar, s így eltartása szintén a leány számláját terheli. Vizsgálati díjak, fodrásznő stb. szintén beillesztendők a leány napi költségvetésébe.

Ha mindezt összegezzük, kiderül, hogy a legalsóbb rendű leány megélhetése naponta 6–7 frtba kerül, csinosabb leány, ha magára, öltözködésére nagyobb gondot fordít, mindennap 10–20 frt közötti összeget fogyaszt.

Itt merül azután fel a kérdés, hogy hogyan, miből?

Hogy megélhessen, kereseténél kell lenni, s ha ez a kereset szépszerivel, önmagától nem akar befolyjni, akkor a leány azt előmozdítani kénytelen. Ehhez pedig tolakodónak, szemérmetlennek kell lennie, mert „*szemérmes koldusnak üres a tarisznyája*”.

Ez az oka a folytonos panaszoknak. Ez az oka, hogy a hatóság megtorló intézkedése nem javít a helyzeten. Sőt némiképp a megtorlás még káros hatással is van; ugyanis ha a leányt elzárással büntetik s azt el is szenved, lakását, ha az neki jó és megfelelő, erre az időre is megtartja, tehát érette a bért – ámbár keresete nincs –, fizeti, most már ha kiszabadul, fokozottabb mértékben kell az üzlet lendítésén fáradoznia, hogy az elmaradt lakbért pótolhassa. Mi lehet fokozottabb mérv? Fokozottabb, s ennél fogva tűrhetlenebb tolakodás.

Az eredmény tehát nem kielégítő. A prostituált lány csak az első elzárás büntetésétől fél, s ha ezen egyszer túlesett, többé nem sokat törődik vele, az reá nézve elriasztó, visszatartó hatással nincsen s nem ok neki többé arra, hogy a hatóságtól féljen.

Ha pedig a hatóságtól nem fél, akkor mindennap folytatja az illetlen viselkedését s szemérmetlensége újra és újra felszólalásoknak, kérvényezéseknek lesz szülője, de segíteni az állapoton nem lehet, mert ha kiszállásoltatnának egy utcából, a másik utca lakói kezdenék előlről ugyanazt a panaszt.

A leánytól a bárca meg nem vonható, mert ha ez történnék, akkor egyszerűen a bárca, tehát ellenőrzés nélkül folytatná előbbi mesterségét, mi pedig a közegészség kérdésének semmiképp nem volna előnyére.

Harmadik fajtája a prostituált nőknek a *futó-bárcával* ellátottak.

Ezek helyhez nincsenek kötve, járhatnak-kelhetnek szabadon; tisztán csak arra kötelezettek, hogy rendszeres orvosi vizsgálatra jelentkezzenek.

Bármennyire helyeselhető is, hogy az orvosi ellenőrzés minél kiterjedtebb mérvben eszközöltessék, mindamellet a futó-bárcát nem tarthatjuk jónak, mert nagy mértékben megkönnyíti, hogy a nő a tisztességes munkálkodást abbahagyva, erkölcstelenségre adja magát; mintegy ingerli, vonzza a nőt arra.

Sok nőt visszatart a bárcavállalástól az a körülmény, hogy annak birtokában olyan lakásban kell tartózkodnia, mely az avatatlan előtt is rögtön leleplezi s üzérkedése a nyilvánosság előtt nem vonható, de ha futó-bárcája van, lakhatik bárhol, a legtisztességesebb családoknál s inkognitóját levetnie nem kell. Pásztorórák élvezésére van alkalmas hely Budapesten elég, s ezt megteheti anélkül, hogy otthon magát elárulná. Van akárhány leány, kinek apja, anyja abban a meggyőződésben él, hogy leányuk rendes napi foglalkozása után jár, pedig futó-bárcája van. Nem tartozik a lehetetlenségek közé, hogy a feleség – a férj tudatán kívül futó-bárcát szerzett magának. – Nagyon sok furfang kell ahhoz, hogy hozzájuthasson. De orvosi ellenőrzés szempontjából is kifogás alá esik a futó-bárcás rendszer, mert a futó-bárcás úgyszólván saját tetszésétől függő jelentkezésekre vannak utalva, s nem merném állítani, hogy főtörekvése a határnapok pontos betartása lenne.

Részemről annak a felfogásnak vagyok a híve, hogy nem szabad megkönnyíteni, hogy valaki prostituált legyen, mert ezzel megrontjuk a köz-erkölcsöt, hanem ellenkezőleg, megnehezíteni kellene, mert sokan nem lennének azzá, ha bizonyos nehézségekkel kellene megküzdeniök, hogy a bárcához juthassanak.

Nem követhetem azt az elvet, hogy ha valaki romlásnak indult, s prostituált akar lenni, akkor legalább terjesszük ki rá az orvosi ellenőrzést, ezt pedig elérhetjük, ha módot adunk nekik a bárcaváltásra, *mert ez csak végcél lehet*. Van ennél egy szebb, magasztosabb cél is: *oda törekedni, hogy a megromlott erkölcsök megjavíttassanak s lehetőleg meggátolni a prostitúció terjedését*.

Amíg lehet, ne engedjük, hogy a nő prostituált legyen.

Ennek pedig fő feltétele, hogy akadályokat állítsunk az elé, aki prostituált akar lenni, vagy arra hajlammal bír. Ha mindezek dacára továbbra is megmaradnak, úgy ezek, mint az egyedül lakó nők, akkor minden kerületben engedélyezni kellene számukra egy-egy kávéházat találkozási helyül. A közönség legalább orientálhatná magát s a nők is tudnák, hogy hol nyitattott a számukra a piac, s oda vonulnának.

„Álarcosbálon”
Flirt, 1904. 6. sz. hátsó borító

Ha a nő keresetet űz önmagával, de az ehhez szükséges bárcát meg nem szerzi, szóval orvosi ellenőrzés alatt nem áll, titkos prostituátnak nevezik.

Ezek veszedelmesebbek a többiekénél, mert ellenőrzés híján a férfi hamarabb van kitéve ragályos megbetegedésnek. De nekik így is jövedelmezőbb, mert jobban megfizetik. Rendszeren kerítők lakásán található, kik egész garmada fényképet tartanak raktáron s az élvágyó férfi kedve szerint válogathat belőlük.

Sajnos itt már „tisztességes” asszonyokkal is találkozhatunk. Iparosok, kereskedők, hivatalnokok nejei, leányai járnak a lélekkufárokhoz a férjek, a szülők tudtán kívül, de nem ritka az az eset sem, amidőn a férj vagy szülő tudomással bír neje vagy leánya cselekedeteiről s maga is élvezzi annak hasznát, vagy pedig szemet huny s nem vesz tudomást neje hűtlenségéről.

Gyakran nyilvános prostituálttal hozza össze az avatatlan férfit a kerítőnő, különösen a futó-bárcások törzsvendégek házában.

A tisztességes nőt néha a nyomor, legtöbb esetben a léhaság, a dologtalanság s a férj által juttatottnál több pénzfogyasztás viszi a rossz útra. Néha idővel megjavulnak, s csendesen megmaradnak a családi tűzhely mellett.

A kerítőnő mind furfangos, körmönfont asszony, a hatóság kezei közül a legtöbb esetben kisiklik.

Némelyik megközelíthetetlen vagy nem lehet hozzájuk közelíteni.

Pompásan berendezett, többszobás lakást tartanak, több, rendszeren lépcsőházi bejárattal.

A kerítőnőt s titkos prostituáltakat megrendszabályozni lehetetlen – némileg korlátozni őket a fokozott s gyakori ellenőrzéssel lehet – mert tetten a legkritkább esetben érhetőek. S ha gyanús körülmények között találtattak, száz okot tudnak elősorolni, annak valószínűvé s elfogadhatóvá tételére.

A kerítőnő lelkifurdalás nélkül csalja lépre a serdületlen leánykákat, s ez neki igen jövedelmező foglalkozás, mert a kiélt, vén kéjencek busásan megfizetik fáradozását – s nekik sem okoz főfájást egy jobb sorsot érdemlő, kis, fejletlen leány tönkretétele. Sőt, ha nem szükséges, tőlük telhetőleg megvédelmezik, pártfogásukba veszik a kerítőnőt, kinél törzsvendégek.

A kerítőnőnél a legerkölcstelenebb, legocsmányabb módja űzetik a kéjencekedésnek. A perverzitás dobzódik, tivornyákat ül nála, mely megtámadja a testet, lelket egyaránt. Ez okból velük szemben a legmesszemenőbb ellenőrzés és vasszigor lenne helyénvaló.

A titkos prostituált adott esetekben a bordélyügyi szabályrendelet és a kihágási büntető törvénykönyv 81.§-a alapján büntetettik, ellenben a férfi, ha tetten éretett, sem vonatik felelősségre. Ez már megcsontosodott eljárás, pedig ha velük szemben a kihágási büntető törvénykönyv 26.§-a alkal-

maztatnék, mely szerint a kihágásban részesek is büntetendők, azt hiszem, jól meggondolva lépnek át a kerítőnő lakásának küszöbét.

Könnyen meglehet, hogy sokan nem osztják a férfiak felelősségre vonására nézve most mondott felfogásomat, de szerintem a törvény ennek útjában nem áll, sőt rendelkezésénél fogva egyenesen alkalmazandó volna, mert a nő egymagában a kihágást el nem követheti, ha pedig elkövette, meg kell lenni abban részesnek is, az pedig minden kétséget kizáróan büntetendő, mert ha nem úgy volna, nem volna büntethető a kerítőnő sem – aki szintén a titkos prostituáltat által elkövetett kihágásban való részesség címén vonatik eljárás alá – s aki mindaddig, míg a nő a férfival a kihágást el nem követte, csak megkísérettette azt, az pedig a kihágási büntető törvénykönyv 28.§-a értelmében nem képez büntetendő cselekményt. [...]

„Igen helyes, hogy a hatóságoknak joguk van vétségeket a nyilvános illedelem ellen elnyomni és törvényes úton megbüntetni; azonban a férfiaknak épp úgy alá kell ezen büntetéseknek vettetni, mint a nőknek. Ha házasságon kívül szerelemre felügyelet gyakoroltatik és elébe korlátok szabotnak, úgy részesítsenek ebben minden félt, férfiakat, nőket; a tróntól a kunyhóig részesüljön minden ember a büntetésben. Ha valaki közülünk a nyilvános illedelem ellen vét, érje őt páratlan büntetés. Ha társadalmi elővigyázati szabályok hozottak a bujasenyves betegségek ellen, úgy azokat egyenlően alkalmazzák mindkét nemre és rendre. Azonban szégyennel kell, hogy töltsön el bennünket, ha látjuk, hogy minden akadályt és minden büntetést szegény baráttalan, segélytelen leányokra mérnek, kiknek ínsége és nyomora és kiknek bosszantása elegendő mentség minden hibáikra, melyeket elkövetnek. A törvényes korlátozások, ama kiáltó igazságtalanságok a nők iránt, eltávolítandók és MINDEN ERKÖLCSI ÉS TÖRVÉNYES ÍTÉLET a házasságon kívüli szerelem ellen, EGYENLŐEN ÉRJÉK A NŐT ÉS A FÉRFIT.”

II. fejezet

(A mai kor nyilvános erkölcsi viszonyai. Az erkölcsstelenség terjedése. A londoni nemzetközi kongresszus. Az erkölcsi romlottság mint a közegészség veszedelme. A syphilis és annak terjedése. A syphilis elleni védekezés. A hatósági intézkedések szüksége s azok formái.)

Amint nem lehet fővárosunkat javíthatatlanul megromlott, erkölcsstelen, elkorcsosult városnak állítani, éppoly képtelenség volna a hozzánk jövő idegennel azt hitetni el, hogy most a szolid élet, a vallásosság, a szeplőtlen jó erkölcs fészkebe tette be a lábát.

Nem, ezt sem mondhatjuk!

Budapest ma még nem erkölcstelen város, hanem az odavezető úton már halad.

Korunk erkölce rossz. [...]

Ha csak egy századrész annyi gondot fordítanak az erkölcsi romlottság megszüntetésére, mint amennyit az ilyen betegségek gyógyítására fordítanak, úgy e betegség már régen megszűnt volna, míg ellenben most minden törekvés oda irányul, hogy a kicsapongást nem megszüntessék, hanem ellenkezőleg, legyezzessék azáltal, hogy a kicsapongót biztosítják erkölcstelenségének következtései ellen. [...]

Hogy a mérge hatóereje mily tartós s mily rendkívüli módon lappanghat éveken át az anyai vérben, anélkül, hogy valamit tudnának róla vagy csak gyanítanak is, a két következő eset bizonyítja, melyeket Mr. Vidal tapasztalt és hoz fel. Egy nő férjhez ment egy olyan emberhez, kit a constitutionális¹⁷ syphilis erősen megtámadott; egy gyermeket szült, aki meghalt azon betegség legvilágosabb jelenségei közt. Férje is csakhamar meghalt; s ő maga mint látszólag egészséges, újra férjhez ment egy teljesen egészséges emberhez; s mégis négy évvel előbbi házassága után a második házasság gyümölcse egy épp oly syphilistikus gyermek lőn, mint a másik volt. [...]

A syphilisre alkalmazható különösen és a legnyomatékosabban a rettenetes mondás: az apák bűnei meglátogattnak gyermekeikben, harmad- és negyediziglen. Temérdek esetben a gyermek meg van romolva már az anyai méhben, idő előtti szülés idétlen vagy holt gyermek szülése s más ilyen természetű dolgok, a legtöbbször eredményei s a nőnél a legbiztosabb jelenségei a constitutionális syphilisnek.

A legszomorúbb része a kérdés ezen oldalának a gyakoriság, amellyel a baj ismétlődik ugyanazon betegben. Dr. Barnes, a St. Thomas's Hospital szülészorvosa mondja, hogy egyáltalában nem ritka eset, hogy egy nő ötször, hatszor, sőt tízszer szenved gyermekvesztésben vagy idő előtti szülésben és nincs neki egyetlen egészséges gyermeke.

Továbbá a sok syphilisticus gyermek közül, kik a rendes időben születnek s életben maradnak, igen sok meghal néhány hónap alatt a születés után. A hivatalos feljegyzések 1866-ról 408 syphilisből származó halálesetet jelentenek arról az évről. E szám azonban még igen távol áll a valótól.

Igen sok esetben az öröklött syphilis nem teszi tönkre egyenesen a gyermeket, hanem működik benne egész életén át, mint organismusában fészkelő s hatalmasan degeneráló elem. A betegség eredményei s a formák, melyeket az felvesz, szinte megszámlálhatatlanok.

17 ltt: alkati, vagyis olyan betegség, amely a szervezet abnormális szerkezete miatt jön létre.

Az organismus minden része ki van téve a megromlásnak, az agy különösen, s az egész idegrendszer. Az ismert eredmények közül megemlíthetjük a bárgyúságot egész az esztelenségig s a paralysisnek különböző neveit, magában a vakságot, siketséget s a szaglás és ízlés elvesztését. [...]

A közegészségügyről szóló 1876. évi XIV. t.-cz. 80-ik §-ában elrendeli, hogy az orvos, ha ragadós beteg jut kezelése alá, ezt a hatóságnak bejelenteni tartozik. A törvénynek ez a rendelkezése az orvosok által nem hajtatik végre. És ez helyesen van így.

Mert ha a venericus betegségbe esett, kezelése alá jutott nőt az orvos a hatóságnak bejelentené, ez pedig a gyógykezelés folytonosságát ellenőrizné, hogy esetleg kényszereszközökkel is gyógyítás alatt tartsa a nőt, ez bajával sohasem jelentkeznék orvosnál. Ennek következménye pedig az lenne, hogy félelmetes módon megszorodnék a bujakórban szenvedő, de orvosi kezelést igénybe nem vevő nők száma.

A beteg prostituált nő körülményeitől, lelkiismeretétől függ már most, hogy tudva betegségét, ennek dacára is érintkezik a férfiakkal, s szándékosan terjeszti e kórt. A prostituáltak gyengébb anyagi viszonyok között lévő része, amikor a megélhetés nehézségeivel küzd, bizonyára nem csínál lelki furdalást magának abból, hogy mást beteggé tesz. Élnie kell s ez elég ok neki arra, hogy a lelkiismeret hangját elnémítsa. A másiknál talán a kárörömben, a bosszúban találhatjuk meg a szándékosan inficiálás okát. A harmadik pedig úgy vélekedik, ma találkozott először, többé úgy sem látja, akit szerencsétlenségbe sodor.

Magyarázatul, indító okul elfogadhatjuk mind a hármat, de hogy az okot tudjuk, az mit sem változtat azon szomorú tapasztalati tényen, hogy a megfertőztetés veszedelmének lépten-nyomon ki vagyunk téve, mert ismeretlen előttünk a megakadályozás módja. A romlottsággal szemben tehetetlenekként állunk s a pillanatnyi élvezet nyomán megmásíthatatlan szomorúság kél, mely a megrövidített életen át állandó kísérelül szegődött hozzánk.

A venerikus¹⁸ megbetegedések ellen tett intézkedéseink vajmi kevesek.

A közegészségügy rendezéséről alkotott 1876. évi XIV. t. cikk 89.§-a az egyedüli intézkedés, mely következőleg hangzik:

¹⁸ Dr. Doros Gábor meghatározása *A nemi egészségügy problémái* című tanulmányában (szövegéből a részleteket lásd az 1. kötetben): „A századfordulón a klasszikus nemi úton terjedő betegségek közé a szifilisz (syphilis, lues) kívül a kankót (tripper, gonorrhoea) és a lágyfekélyt (ulcus molle) sorolták. [...] Az első három kórt csak a múlt században tudták elkülöníteni egymástól, addig közös néven venereás betegségeknek (lues venerea, morbus venereus) hívták őket – a betegség megszerzésének legjellemzőbb módjára utalva – a szerelem istennőjének, Venus nevének alapján.” (Budapest, 1928. 13–16).

„A hatóság intézkedik, hogy ragályos betegségeknek – hova *a bujakór is számítandó* – nagyobb terjedelemben történt felmerülte alkalmával, az azokban szenvedő egyének gyógykezelés alá vétessenek.”

„Oly bujasenyvesek, kiknek gyógykezelése vagyoni állapotuk vagy házi viszonyaiknál fogva otthon nem eszközölhető, a legközelebbi polgári, sőt ilyennek hiányában katonai kórházba is szállíthatók, hol teljes felgyógyulásukig visszatarthatók.”

Tehát csak *szállíthatók*, nem pedig *szállítandók*.

A kórházba nem szállított bujakóros beteg, mint fentebb kimutattam, ellen nem őrizhető, de ha a legszigorúbb ellenőrzés alatt állana is ez a felügyelet, nem annyira megbízható, hogy teljes megnyugvással lehetnénk a betegség terjesztésének megakadályozására nézve, mert a beteg különböző okok behatásának van kitéve, s ezek érvényesülését az ellenőrzés lehet, hogy csökkenti, de egészen útját nem állja.

A prostitúció révén létrejött betegségeket kiirtani meddő fáradság, lehetetlen erőlködés. De nem lehetetlen azok csökkentése, ha óvó szabályokat állítunk fel, s ha a mindenki, az egész népesség érdekében teremtett óvintézkedéseket szigorúan végre is hajtjuk.

Nekünk, magyaroknak egy cseppel sincsen kevesebb okunk rá, hogy a prostitúcióval s annak káros következményeivel kevésbé foglalkozzunk, mint a külföldnek, mert ha átlapozzuk a venerikus betegségben szenvedők egyedüli és utolsó menedékhelyén, Nieder Lindwiesenben¹⁹ gyógyulást keresők listáját, arra a szomorú tapasztalatra jutunk, hogy a gyógyvendégek számát egyharmadrészben évről-évre Magyarország szolgáltatta. [...]

De mégis szigorúbbá kellene tennünk az orvosi ellenőrzést a mostaninál, gyakoribb vizsgálat által. Ha lehetőleg elejét vesszük a fertőző betegségek terjesztésének és ezzel terjedésének, a népet, a nemzetet erősítjük meg. A fertőző betegségben szenvedő ember vagy nem nőülhet meg s a magyar faj szaporításában részt nem vehet, vagy ha elég könnyelmű és lelkiismeretlen családot alapítani, csak elesenevészedett, undort gerjesztő nemzedéknek lehet teremtetője, amivel pedig többet árt az emberiségnek, mintha egyedül marad s betegségét magával viszi a sírba s nem ülteti át gyermekeibe, hogy azok újra továbbterjesszék.

De vigyáznunk kell, hogy a jogtalanság gyanújába ne essünk, mert igazságtalanok vagyunk a prostituált nőkkel szemben, midőn velük csak megvetésünket éreztetjük. Szívünkben helyet kellene foglalni a szájalomnak

¹⁹ Azaz Dolní Lipová, ma Lipová Lázně nevű helység Nyugat-Sziléziában. Schroth-gyógyintézete messze földön nagy hírnévnek örvendett. A Schroth-féle terápia a gerincferdüléssel járó betegségek különböző fajtáit és formáit orvosolta.

és egyszersmind a megbocsátás érzetének is. Szánnunk kell e nőket, hogy sorsuk oly foglalkozásba kergette, mely őket a társadalomból teljesen s mindenkorra kizárja. De megvetésünkkel és szánalmunkkal egyidőben jusson eszünkbe az, hogy a nyilvános prostituált éppen nekünk, kik utáljuk őt, tesz szolgálatot, amikor levetkőzve minden szégyenérzetet, odadobja magát az őt kívánók karjaiba, s a már elvesztett erkölcsén kívül egészségét is kockára teszi. Kockára teszi pedig olyképp, hogy nemcsak az általános testi betegségekre válik a folytonos élvhajászat, a kimerülés, az elcsigázottság által fogékonyabbá, hanem a venericus megbetegedés veszedelmeivel is minduntalan szemben találja magát, s azon csekély anyagi haszonért, melyet önfeláldozásáért jutalmul kap, a kórházak hosszantartó s lelket tompító rabsága vár reá.

Jusson eszünkbe, hogy HA PROSTITUÁLT NŐK NEM LENNÉNEK, NEJEINK ÉS LEÁNYAINK FOLYTONOS INZULTUSOKNAK VOLNÁNAK TÁRGYAI A FÉRFIAK RÉSZÉRŐL, mely inzultusok igen gyakran az erőszak formáját ölténék.

Akkor tehát, amikor kétségtelen előttünk, hogy a prostituált nő süllýedtségével a mi becsületünknek, a mi tisztességünknek és szemérmünknek egyik védbástya, lehetetlen annyira elfogultaknak lennünk, hogy csak a megvetésre méltó nőt lássunk benne.

Jóindulatunkat a prostituáltakkal szemben azzal bizonyíthatjuk be, ha megvédjük őket az elnyomás és kizsárolás ellen.

[...]

III. fejezet

(A bordélyrendszer előnyei a magánlakók rendszere fölött. Hatósági szabályozás szüksége. Az utcai prostitúció megszüntetése. A titkos prostituának veszedelme az utcai tisztességgel szemben és a társadalomra.

A prostitúció megtűrésének ellenségei s érveik tarthatatlansága. A prostitúció rendezésére nézve eddig felmerült vélemények és tervek.)

A leszámolás során arra kell törekednünk, hogy a prostitúció okozta erkölcsi és fizikai bajokat – miután azokat megsemmisíteni sohasem fog sikerülni – a lehető legcsekélyebbre redukáljuk. Ezt elérhetnénk, ha az egyedül lakó nők rendszerét eltörölnénk, s csak a csoportosan lakó nők rendszerét, a nyilvános házakat tűrnénk meg.

Mert *a bérházakban, ahol magán prostituáltak tartózkodnak, serdülő gyermekek, felnőtt leányok is laknak, kik a legjobb akarat mellett sem hunyhatnak szemet a prostituált nő viselkedése felett, s noha szülőknek talán nem panaszkodnak, önmaguk-*

Félreértés

— Ei, de furcsa állapotban vannak a cipői, kis-asszonykám! Talán egy rossz lépést tett?!

— Az nem árt a cipóimnek. Hisz olyankor úgy is levetem.

„Félreértés”
Kis élelap, 1912. 22. sz.

ban mégis szegyenkeznek a látottakon. Panaszait restellik is elmondani, tiltja azt a szégyenérzetük.

Ilyen korban pedig a lélek fogékonyabb, a gyermek emlékezetébe kitörölhetetlenül belevésődik a romlottságra vezető cselekedet, s korán ismerkedvén meg az erkölcstelenséggel, önmaga is hamarabb erkölcstelenné válik. A prostituáltakkal egy házban rendesen a szegényebb sorsú emberek laknak, kiknek nincsen módjukban gyermekeik erkölcsét megvédeni azzal, hogy kiköltözhesenek.

Ellenben a csoportosan lakó nőekkel egy fedél alatt lakók közül még a cselédként alkalmazottaknak is legalább 30 évesnek kell lennie, míg a kiskorúak egyáltalán ki vannak zárva ezen hajlékból, tehát a prostituáltak környezetüket meg nem ronthatják.

Mert az egyedül lakó nő erkölcstelenségét az utcára viszi, ott árulja, s ezzel megzavarja másoknak, olyanoknak is a jó ízlését és nyugalját, kik az ő bájai bírása után nem törekednek, sőt amennyire csak tehetik, elkerülni iparkodnak őt.

Ellenben a csoportosan lakó nő állandóan a házban, négy fal között tartózkodik, s az utcán senkit meg nem háborít, közelükbe, társaságukba csak olyan egyének jutnak, akik önmaguktól mennek hozzájuk, akiket tehát elkészülve talál a mulatásnak, duhajkodásnak, a pikantériának erősebb mértéke is.

Mert az egyedül lakó nő nagy kiadásainál fogva megélhetés szempontjából, mintegy kényszerítve van az utcán való tartózkodásra és szemérmetlen viselkedésre.

Ellenben a csoportosan lakó nő megélhetése az üzlet pangása esetén is biztosítva lévén, nincsen oka arra, hogy a rendet megbontsa s magának bajt, büntetést szerezzen.

Mert az egyedül lakó nő egészsége és cselekedetei tekintetében nem áll olyan felügyelet alatt, mely reá hatással lenne.

Ellenben a nyilvános házban lakó nőt a bordély tulajdonosa kellőleg ellenőrzi, saját érdeke lévén, hogy a nála lakó prostituált nő egészséges legyen s kihágást el ne kövessen, miután azért ő is büntettetik.

Mert az egyedül lakó prostituált az orvosi ellenőrzés alól akárhányszor kisiklik, s azzal, hogy ezért büntetésben van része, a tőle megbetegedett férfin már mit sem segíünk.

Ellenben a csoportosan lakó prostituáltak együtt, egyszerre állítatnak a vizitáló orvos elé, s jelenlétükért a nyilvános ház tulajdonosa személyesen is felelős s így ki van zárva a vizsgálat elmulasztása, miután a megvizsgálandók száma az orvos előtt is ismeretes.

Mert végül azt kívánja a társadalmi tisztesség, hogy a prostituált nőket – éppúgy, mint a fertőző betegeket – amennyire lehetséges, elkülönítsük, s hogy más tisztességes nők rovására ne vegyülhessenek bele a társaságba, s ne legyen alkalmuk a még romlatlanok megmételtyezésére.

Ellenvetésül felhozhatják erre, hogy a bordélyrendszer jobban terjeszti a venerikus betegséget, mert az ott levő prostituáltak sokkal gyakrabban

inficiálhatnak.²⁰ Ezzel szemben én azt hiszem, hogy miután a nyilvános-házban lakó prostituált részéről nem tapasztaljuk azt a csábítást, melybe az utcai prostituálnál minduntalan belebotlunk – a nemi érintkezés kevesbedni fog. Azon felül pedig, ha az utcai prostitúció megszűnik, helyette a bordélyházak száma szaporodik s egyben növekedik az ott elhelyezett prostituáltak száma is. A prostituáltak száma tehát nem csökkenne, csak az lenne a különbség, hogy azok zárt helyen lennének.

A bordélyrendszernek a fentebb kimutatott előnyeivel szemben egy hátránya is van azonban. Ez az, hogy a ma fennálló viszonyok között a prostituált nő a bordélytulajdonosnak mintegy rabszolgája. Keresményét az szedi el s az kezeli. Élelmezését, ruházatát, általában minden a prostituált nő személyére fordított kiadásokat mondhatni uzsorás módon számít fel. Ennek a következménye az, hogy a leszámolásnál mindig a nő adós. De ami ennél is fontosabb, a prostituált nő a telepet csak kivételesen vagy nagy ritkán hagyhatja el s ez a körülmény – rabbá teszi őt.

E tekintetben hatósági szabályozás és ellenőrzés lenne kívánatos.[...]

Ha a nyilvános utcai prostitúciót megszüntetnénk, önként következik, hogy ezzel egy időben eltöröltetnék a magán titkos kéjnök kategóriája is.

Amint fentebb említettem, a futó-bárcások inkognitójuk tudatában, s annak leple alatt magasabb díjazást igényelnek, s rendesen kapnak is. De ugyanezen tudatban belevegyülnek a társaságba is, a manapság akárhány egyébként tisztességes vendéglőben egy asztalnál láthatjuk őket, hozzájuk nem tartozó férfiak, nők, családok körében, kik nem is sejtik, hogy közöttük prostituált nő is van. A távolról szemlélők nem tudhatják, hogy az asztalnál helyet foglalók előtt a velük időző nő foglalkozása ismeretlen, s igen könnyen az a gyanú támad, hogy ezt tudva kerültek egy asztalhoz. Ezenfelül pedig alig kerülhető el, hogy az étkezés vagy időzés tartama alatt bizonyos érintkezés ne fejlődjék ki az érintettek között.

A titkos, de mégis bárcás nők rendszere kárhóztatandó tehát társadalmi szempontból is. Megnyugtató okot létezésükre egyáltalában nem találhatunk.

Azok, akik azt hiszik, hogy a futó-bárcával a titkos prostitúciónak elejét veszik, elfelejtik, hogy a titkos prostituáltak zömét a varrónők, nevelőnők, elárúsítónők, orpheumi és dalcsarnokbeli énekesnők és a – *TISZTESSÉGES ASSZONYOK* szolgáltatják. Márpedig ezeket a rendőrorvos maga előtt soha látni nem fogja, mert ezek mind megannyian rendes foglalkozással bírnak, s társadalmi elhelyezkedésüknél fogva soha, de soha bárcaváltásra magukat el nem határozzák, s orvosi ellenőrzés alá magukat nem vetik. De nem

²⁰ „Fertőz.”

teszi ezt a helynélküli cseléd sem, mert állapotát ideiglenesnek tekinti, s a prostitúció űzését csak kiegészítőeszköznek tartja addig, míg újra szolgáltat-
ba lép. Ez utóbbiak különben sem önszántukból esnek egyszer-egyszer a
prostitúció bűnébe, hanem minden egyes alkalommal a jelentkező csábítás
hatása alatt.

Azért a csekély számú nőért tehát, kik egyrészt a könnyelműség és a
dologtól való irtózás, másrészt pedig a hatóságtól való félelem következté-
ben a közönség félrevezetésével beállnak a prostituáltak létszámába, nem
érdemes, sőt egyenesen káros veszélyeztetni a különben tisztességben élni
kívánó többi nők jó erkölcsét és pedig annál kevésbé, mert ezek idővel
úgyis önként nyilvános prostituáltakká válnának, ha pedig nem, legalább
nyitva maradna számukra a visszavonulás aranyhídja, mely a bárcaváltással
mögöttük örökre elzárattott.

Azt a kevés eredményt, amit a futó, a titkos bárcával érünk el, az erköl-
csök terén okozott rombolás nagy mértékben felülmúlja. A közegészségnek
vele vajmi keveset használunk, de annál többet ártunk a tisztességnek.

Ha megszüntetjük a magánlakásban lévő prostituált nők rendszerét,
együttal megszüntetjük a botrányokat is, melyekről a napilapoknak a „kö-
zönség köréből” című rovata oly gyakran megemlékezni kénytelen.

Ma tisztességes nőnek a késő esti órákban csakugyan vakmerőség az ut-
cán egyedül, férfi kísérelő nélkül végigmennie. Nálunk a nők még megmarad-
tak annyira nőknek, hogy a tolakodó, velük szemtelenkedő „aszfaltbetyá-
rokat” nem szokták napernyőjük nyelével elűzni maguktól. Nőiességükből
kivetkőződni nem akarnak, s inkább piruló arccal haladnak tovább, semhogy
a tolakodó suhancokat jól megérdemelt elbánásban részesítenék. Irtóznak
a botránytól, ami végtére csakugyan nem kellemes dolog, s félnek tőle, hogy
személyes fellépésük esetén a jó nevelésükről, műveltségükről táplált vé-
lemény szenvedne csorbát.

Csak a napokban jelent meg egyik fővárosi napilapban a következő fel-
szólalás, melynek igazságát számos hölgy bizonyíthatná.

Egy fiatal, előkelő hölgy írja nekünk a következő sorokat: „A mi uraink,
köztük sokan egyenruhában is, sajnos, nem tesznek többé különbséget a
tisztességes és – a többi hölgyek között. Nem azokról az urakról szólok,
akik esténként egy-egy nagyobb kávéház előtt álldogálnak és az előttük el-
haladó hölgyeknek a fülébe súgnak valamit. Leírom ehelyütt egyik gyanút-
lan sétámat.

Egy barátnőmmel mentem. Két úr jött utánunk. Bókokat, pikáns meg-
jegyzéseket súgtak fülünkbe, mígnem megfordultam és arcukba vágtam:

– „Az urak aligha gentlemanok.”

A két elegáns úr erre eltűnt. Alig megyünk pár lépéssel odább, egy idősebb úr simul hozzánk, szemtelenül végignéz rajtam, aztán barátném oldalára tér át, ugyanazt teszi. Mi kénytelenek voltunk a körútról egy mellékutcába menekülni. Mikor hazaindultunk, egy katonatiszt jött mögöttünk, aztán tízszer is elénk került, megfordult, ismét hátunk mögé jutott, ránk mosolygott. Tessék elhinni, ugyanez a sorsa volt ismerősömnek is, bár ezek sem adnak semmiféle „agit”²¹ sem mosolygásukkal, sem pillantásaikkal. Csak egy sétámat írtam le, de íveket írhatnék róla, mert nem múlik el egyetlen nap sem, hogy valamely tolakodó szemtelenségeinek ne volnék kitéve. Nem vagyok álszemérmes, igen jókedvű is vagyok, de arra egyáltalán nem érzek magamban hajlandóságot, hogy ilyen úton kössek ismeretségeket.

Mi, nők, sajnos a teremés uraival szemben nem szerezhetünk magunknak elégtételt. Ha idősebb nő vagy férfi kísér is bennünket, ez nem feszélyezi az aszfaltbetyárokat. Talán e sorok teszik majd figyelmessé az utcai kalandorokat arra, hogy különbséget tegyenek a tisztességes és a kétebbes genre-ű²² hölgyek közt.

A nők félelmét érthetjük. De ha ők maguk nem tudnak segíteni ezen a tűrhetetlen állapoton, ami végre is csakugyan nem őket, mint inkább minket illetve meg, segítsünk rajta mi, s tisztítsuk meg az utcákat a prostituált nőktől, s ezzel megszüntettük a tisztességeseket a szemérmetlen zaklatásoktól.

Ma az aszfalt lovagjai, ha felelősségre vonatnak, tévedésükkel védekeznek, melybe az utcán járó nagyszámú prostituált nők tudatában, mint mondják, igen könnyen eshetnek, de ha az est beálltával nem lepik el lepkek az utakat, ez a védekezés megszűnt jogosult lenni.

Igaz, hogy a titkos prostituáltakat a nyilvános helyekről el nem tilthatjuk, mert nem ismerjük őket, de az is igaz, hogy a titkos prostituált óvakodik bárhol is feltűnő magaviseletet tanúsítani, mert érdekében áll, hogy a rendőrség előtt magát el ne árulja.

A rendőrségnél egybegyűlt adatok arról tesznek tanúságot, hogy megbotránkoztató viselet miatt titkos prostituált ellen még sohasem tétetett panasz. A nyilvános prostituált míg egyrésztől szándékosan árulja el, hogy piaci forgalomban van s ez, ha egyébként nem, öltözködésében fejeződik ki, addig másrésztől azt hiszi, hogy miután türelmi bárcát váltott, s nyilvánosan romlottá lett, ezt a közönség róla úgyis tudja, s így semmi oka nincsen arra, hogy a női tisztességre figyelemmel legyen. Ez utóbbiaknál természetesen nagy szerepet játszik az alacsony műveltség is.

21 Nyilván a latin eredetű agitál szó csonkolásából; „unszol”, „izgat”, „lázít” értelemben.

22 Azaz: zsáner, „jelleg”. A korabeli szóhasználat szerinti jelentése: „valakinek tetsző”.

Az erkölcstelenség ragadós, s fejlesztí a prostitúciót. Csábítja magához a nőt.

Az utcai prostitúció közszemérem szempontjából is üldözendő, nemcsak közegészségügyiből.

Üldözzük a prostitúciót azért, mert megrontja, ALÁÁSSA AZ EGÉSZSÉGÜNKET, DE HISZEN UGYANEZT TESZI AZ ERKÖLCSÖK TERÉN IS. Mint valami piszkos búzt terjesztő csatorna víz, úgy hömpölyög ma Budapesten az esti és éjjeli órákban a kendőzetlen arcátlanság, a megvásárolható női becsület, a frivol és trágár szemérmertlenség. És valamint a miasmákkal telt pocsolyavíz, mindenütt nyomot, iszapos leülepedést hagy maga után, amerre útja vezet, úgy a nyilvánosan végigvonuló erkölcstelenség is hasonlóképpen mély barázdákat szánt a társadalomban, s minduntalan újabb és újabb áldozatokat követel. Az áldozatok pedig a társadalom minden rétegéből kerülnek ki s ekként érdekelve lévén osztálykülönbség nélkül mindenki, helytelenül tesz az, ki összefont karokkal, tétlenül nézi az erkölcstelenség egyre nagyobb hullámverését.

A székesfővárosnak majd minden mellékutcájában egy nyilvánosház –, ami ugyan túlzott feltevés, mert összesen legfellebb ha 100 keletkeznek – kevésbé veszélyes a közerkölcsökre, mintha minden utcán csak két magánprostituíált sétál fel- és alá.

Míg az utcai prostitúció fennáll, addig az erkölcsök megjavulásáról szó sem lehet.

Amily örvendetes jelenség, hogy a székesfőváros lakossága évről-évre rohamosan szaporodik, épp oly elszomorító, hogy ezen gyarapodással arányban nem álló mértékben emelkedik a prostituíált nők száma is.

Tévedés lenne azt hinni, hogy a lakosság szaporodásával egyúttal növekednie kell a prostituíáltak számának is, mert a lakosság emelkedése még nem jelenti azt, hogy a nemi inger is nagyobbodott, de a prostitúció növekedése igenis jelenti azt, hogy a nemi ingerre való felhívás öltött szélesebb medret, s az állandó kínálat lett nagyobb, ami természetesen maga után vonja a gyakori, a fokozott érintkezést. *Ahány prostituíált nő van, ugyanannyi becsületes anyát veszítettünk el.*

A társadalomnak sohasem lehet célja a fiatal leányok, a leendő anyák erkölcsi jólétét veszélyeztetni, őket a prostitúcióra ingerelni, tanítani, nevelni; ellenkezőleg az képezi hivatását, hogy lehetőleg eltávolítson minden csábesszközt, mely az erkölcsi romlottságra hív, s annak fejlesztését előmozdíthatja, sőt, csak egy feladata lehet, megerősíteni a jó erkölcöket, mert csak romlatlan erkölcstű nő szülhet ép, egészséges gyermeket, s csak egészséges gyermekek fejlődhetnek derék, határozott, erős férfiakká, s csak megizmosodott férfiak tehetik erőssé, tekintélyessé a nemzetet s benne az

államot. ZÜLLÖTT ERKÖLCS ZÜLLÖTT NEMZEDÉKET TEREMT, ZÜLLÖTT NEMZEDÉK PEDIG KÉPTELEN ERŐS ÁLLAMOT ALKOTNI.

Ámbár a külföld világvárosai sem dicsekedhetnek azzal, hogy nálunk a prostitúció szunnyad, vagy ha ébren van is, a társadalmi rendet nem zavarja meg és ámbár bebizonyított tény, hogy fővárosunk fejlődése sokkal rohamosabban történt és történik, mint a már megállapodott külföldi világvárosoké, mindazonáltal nincsen szükségünk arra, hogy Budapest vezérszerepet játsszék a prostituált nők befogadásának terén.

A rendezetten fejlődő, a szépülő Budapest, ma fokozottabb mérvben foglalkoztatja az illetékes köröket, mint valaha, s minden törekvés oda irányul, hogy a főváros utcái, útai, terei szabályozottak, rendezettebbek legyenek.

Vajon nem volna idő- és célszerű, ha ezzel egyidejűleg ezeket az utcákat, utakat s tereket megtisztogatnánk az utcai prostitúciótól?

Mit használ, kinek van öröme a szép városban, a paloták versenyző szépségében, ha az előttük levő járda mocskos, s félve megy rajta végig az ember.

El kell seperni az utcai prostitúciót, mi a magánprostituált nők túrt rendszerében találja éltető gyökerét. Nemhogy túrni nem szabad, hanem egyenesen ki kell irtani a magánlakásokban levő nőket – s ha megszüntetjük ezt a rendszert, egy csapással tisztává tettük tőlük az egész várost.

Míntha hallanám a nyilvánosházak elleni kifogást, hogy az megfosztja a nőt egyéni szabadságától, s ennél fogva nem helyeselhető – a mai, minduntalan nagyobb szabadságra törekvő világban.

Igaz, a nyilvánosházban való tartózkodás némiképpen korlátozza az egyéni szabadságot, mert helyhez köt, s felügyelet alá helyez. Igen, de kényszerítő eszközökkel senkit sem erőszakolnak reá, hogy prostituálttá legyen, ha pedig önszántából azzá lesz, a társadalomnak védekeznie kell vele, mint olyannal szemben, ki állandóan veszéllyel fenyegeti az emberiséget. Ennek a védekezésnek a mikéntje pedig a körülményekben leli magyarázatát.

Mint minden egyes dologban, úgy a prostitúció rendezésének kérdésében is elágazók a vélemények.

Vannak, akik a prostitúciót kiirthatatlannak tartják, s csupán arra szorítkoznak, hogy az abból eredő veszélyeknek vegyék elejét. Ezek a bordélyrendszer hívei. Mások pedig felveszik a küzdelmet a prostitúcióval, s azt minden eszközzel kipusztítani igyekeznek. Ezek a prostitúció megtűrésének általában ellenségei. [...]

Mivel akadályozhatjuk meg, hogy ezek a személyek, akik már pusztán létükkel csábítanak, tapasztalatlan, könnyen ingerlékeny természetű embereket el ne csaljanak? Hogy lehet azt megakadályozni, ahol nyilvánosház van, hogy az csak felnőtt emberek számára legyen nyitva, s kiskorúak, sőt,

gyermek meg ne közelíthessék? Úgy véltek segíteni a bajon, hogy a prostituáltakat egy helyre szorították, a forgalomtól messzire. Ez intézkedés (mely többnyire Olaszországban szokás) sem érthette el célját.

Egy bizonyos városrészt prostituálttá teszünk vele, s az a könnyelmű emberek gyűlhelyévé válik, ami közbiztonsági okokból sem engedhető meg. Ehhez járul, hogy bárhol ütötték fel a prostituáltak tanyáikat, ez a szomszédságban lévő ingatlanok vagy ingóknak igazságtalan elértékteleződését vonja maga után. De nem is lehet ellenőrizni, hogy a prostituáltak nem lépik-e át a számukra megjelölt határt.

Az elzárt (nyilvánosházi) prostitúció semmivel sem jobb az utcán élőnél. A nyilvánosházak tűrése a közönségben azt a hiedelmet ébresztik, hogy azok fennállása helyeselhető és hasznos, különben a hatóság nem engedné meg.

A mellett vaskos tévedés azt hinni, hogy a bordélyházakat ellenőrizni, azokat jó felügyelet alatt lehessen tartani.

Hogy lehetne itt legalább tűrhető állapotokat teremteni? Ki tartsa ott fenn a rendet? Azoktól a személyektől, kik a tisztaság és becsületérzésükről annyira megfeledkeztek, hogy az ilyen házak vezetésére vállalkoznak, azoktól kívánjunk lelkiismeretes kötelességtudást?

Ha a nyilvános ház magánvállalkozás, úgy ott sem a rend, sem tisztaság, sem jog, sem törvény nincsen, azt pedig csak nem követelhetjük, hogy a rendőrség illetve az állam intézményévé váljon?

[...]

A prostitúció szabályozása tárgyában Dr. Forell Ágost egyetemi tanár²³ egy kongresszuson Stockholmban felolvasást tartott s azt mondja, hogy a prostitúció kérdése nemzetközileg rendezendő, ha eredményt akarunk elérni.

Kaposi tanár Belinben, a nemzetközi orvosi kongresszuson – mondja Forell – 4000 orvos előtt, a prostitúcióra nézve oda nyilatkozott, hogy az államnak és társadalomnak egyaránt érdekében fekszik, hogy a prostitúció káros következményeinek elejét vegyék és minden jogász vagy formális habozásnak az egyéni szabadság megszorítását illetőleg meg kell szűnnie, hogy a syphilis elterjedésének gát vettessék. Erre nézve helyes formának a nyilvános házakat tartja Kaposi.

Dr. Forell a syphilis terjedésének meggátlására igen erős rendszabályokat ajánl. Hogy azonban azok célhoz vezetőek-e, nem lehet eldönteni, mert kivitethetetlenek. A syphilisben szenvedett nő – Dr. Forell szerint – felgyó-

²³ Molnár jegyzete: „Zur Frage der Stadt. Regulierung der Prostitution. Bremerhaven und Lipcse, 1892.”

gyulta után 2 évig orvosi ellenőrzés alatt tartandó s prostitúciót nem űzhet, mert ezen idő alatt könnyen visszaesés állhat be s ez sokkal ragadósabb, mint a betegség kezdetén. Ha pedig a nő két éven belül újra visszaesik, a prostitúció űzésétől egyáltalán eltiltandó. A prostituált nők részére külön kórház állítandó fel, de velük együtt ne kezeltessenek oly nők is, kik szintén ragályos betegségben szenvednek, de nem prostituáltak, mert ez kártékonyan hatna ezek erkölcsére. A kórházak dologházakkal kapcsolandók egybe. A magánorvosoknak kötelességük lenne a gyógykezelésük alá kerülő ragadós betegségben szenvedő nőket a hatóságnak bejelenteni, sőt azon férfibetegek is nyilván tartandók lennének, kik foglalkozásuknál fogva a bajt könnyen terjeszthetik.

A prostitúció elnyomásának a leghatalmasabb eszköze volna a korai nősülés.

Az orvosi vizsgálatok mai rendszere majdnem egyenlő a semmivel, mert felületes s a közönségnek csak szemfényvesztésre szolgál, miután a vizsgálatnak az egész testre ki kellene terjednie. Egy pattanás, a szájszél berepedése fertőző bajra mutathat.

Az orvosok ma a pénzbeli oldalát nézik a dolognak s sok esetben ezen a téren gyakorlatlan, kevésbé képzett orvosok végzik az ellenőrzést.

Kaposi dr.²⁴ a prostitúció állami kezelését indítványozta. Dr. Forell ezt cynikusnak találja. „Kaposi tanár – mondja – az államot és annak orvosait bizonyos nemi részek pucoló szerszámaivá akarja lealacsonyítani, hogy azokat azután – pénzért – mint tiszta árut értékesíthessék.” [...]

Láthatjuk, hogy Dr. Forell a prostitúciót nem megtűrni, hanem egyenesen üldözni kívánja.

Nem kis mértékben csodálatos, hogy Dr. Forell Ágoston a prostitúció eltörlése tárgyában tartott kongresszuson – tehát ott, ahol hallgatósága minden valószínűség szerint csupa szakemberekből állott – hirdeti azt a tant, hogy az orvosi ellenőrzés céltalan s pusztá szemfényvesztés. Ugyanekkor kijelenti, hogy két módot tud a syphilis megakadályozására:

1. az államhatalmat,
2. a tudományt. [...]

Államhatalommal, erőszakkal tehát, a syphilis terjedése meggátolható nem lévén, a tudományban kereshetjük azt a mentő eszközt, mely a ragályozás ellen megvéd.

A tudományba vetett bizalmat azonban agyonüti Dr. Forell maga, amiképpen nem habozik azon meggyőződésének kifejezést adni, hogy az orvosok

²⁴ Kaposi Mór (1837–1902), a második bécsi orvosi iskola kiemelkedő bőrgyógyásza. Orvosi disszertációját a szifilisz másodlagos tüneteiről írta.

– tudomány birtokosai és ápolói – sok esetben avatlanok, járatlanok a mesterségükben s működésük nem egyéb szemfényvesztésnél. [...]

A prostituáltaknak ide-oda való korlátozása a tisztességes világ forgalmának megakasztása, az előkelő világnak az élénk utcákon való hiánya az állam részére biztos barométer a prostitúció kezelésére nézve.

A prostituáltak részére felállított nyilvános házak az utca szemetét rögtön beszállítják.

A prostitúció kérdésében tartott internationalis liga a következőleg határozott:

1. A nő természetes jogai ugyanazok, mint a férfié;
2. úgy a férfi, mint a nő számára egyenlő törvényes garantiáknak kell lenniök;
3. az államnak nem szabad megsérteni a nő azon jogát, hogy önmagával rendelkezék;
4. az állam a prostitúció szabályozásával demoralisálja a prostitúciót és lealacsonyítja a nőt. A nők kényszer megvizsgálata a nő megsértése és még inkább vesztébe dobja azt a szerencsétlen teremtést, mert női szemérmétől teljesen megfosztja.

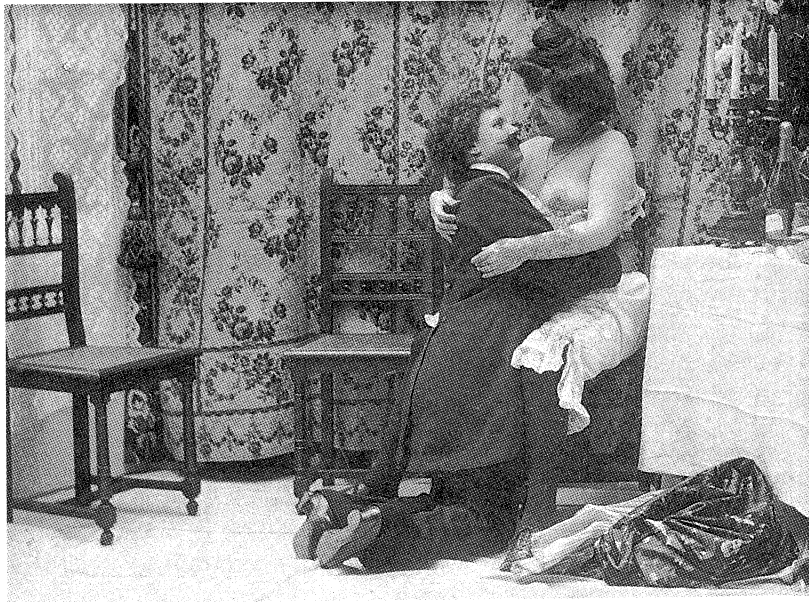
Ezek tetszetős, de merőben tarthatatlan nyilatkozatok – íme Anglia magáévá tette s mondhatni, hogy Anglia kétségkívül a legerkölcstelenebb ország, hol legjobban pusztítanak a fertőző betegségek.

A prostitúcióról szóló német törvény megszünteti a nyilvános házakat s ezzel kidobta a prostitúciót az utcára.

Konstatálhatjuk, hogy Németországban a nyilvános házak eltörlésével az erkölcstelenség hatalmasan növekedett és hogy a prostitúció szemtelenebb és veszedelmesebb lett. [...]

Az állam a prostitúciót a népélet foltjának tekinti, de el kell ismernie létezésének tényét s azzal le kell számolnia. Nem a prostitúció maga, hanem a benne foglalt veszedelem készíti törvényalkotásra, rendőri és bírói megrendszabályozására. Mint a történelem bizonyítja, a prostitúció egyszerű eltűtása a közerkölcsökre mindig rossz befolyást gyakorolt. Még ma is áll Augusztin szava: Nyomjátok el az utcai némbereket és a szenvedély hatalma mindent felforgat: Mária Terézia a lehető legkíméletlenebb módon igyekezett elfojtani száműzetéssel, életfogytiglan tartó börtönnel – még a férfiakat is dologházba küldték; s uralkodásának a végén annak az ellenkezőjét érte el, amit akart. Bécs erkölcei sokkal korrumpáltabbak voltak, mint valaha.

[...]

Megrendezett szeparéjelenet
A 19. század végén készült, 12 darabos képeslapsorozat egyik darabja
(magántulajdon)

Dr. Feleki Hugó²⁵ a prostitúció pusztításainak meggátolására az orvosegyesületben a következőket indítványozta:

„Alapítsunk a prostitúció ellen való védekezést célzó, egy lehetőleg az egész országra kiterjedő egyesületet. Az egyesület fő célja leszen, a rendelkezésre álló eszközökkel irodalmilag, társadalmi úton és orvosi közbenjárással a prostitúcióból folyó káros viszonyokon javítani és tőle telhetőleg az illetékes hatóságokat az ez irányban való működésükben támogatni. Célja legyen a nagyközönséggel megismertetni azon erkölcsi és egészségi károkat, mik a prostitúcióból folynak és lerántani ezen magát a rejtett helyen legjobban érző szörnyetegről a titokzatosság sűrű fátyolát, mely azt a tudatlanok szemében csak érdekessé teszi. Célja lesz továbbá egy minél előbb

²⁵ Molnár jegyzete: „A prostitúció és pusztításai ellen való védekezés. Írta Dr. Feleki Hugó. – Előadatott 1891. október 29-én.”

felállítandó rendelőintézet létesítése fennjáró venerikus betegek részére, hol majd egyesületünk orvostagjainak bő alkalom nyílik, szakmabeli és emberbaráti minőségükben működni, utóbbi minőségben különösen a bűnös pálya kezdetén levő nőkkal szembe. Mójukban lesz nemcsak orvosi tanács, hanem a megkívánt ellenőrzés és esetleg gyógyszerek nyújtása által is áldásos tevékenységet kifejtteni.

Szent meggyőződése, hogy nagyobb horderejű, messzebbre kiható intézményt, mint az ily egyesület alapítását nem létesíthetünk, és hogy annak tényleges létrejötte a felebaráti szeretet terén kifejtett működésünk egyik fényes diadala legyen.”

Az 1891. évben tett, s valószínűleg tetszéssel fogadott indítványról, nem hallottuk, hogy azóta testet öltött volna –, jeléül annak, hogy úgy ez a felszólalás, mint annyi más, nem egyéb, mint „kiáltó szó a pusztában”.

[...]

IV. fejezet

(A nyilvános házak szüksége, mint leghelyesebb rendezési mód. A budapesti prostitúció hibáiról írt vélemények. A budapesti bordélyügyi szabályrendelet. A lyoni szabályrendelet mint a francia kényszerbejegyzési rendszer mintája. E rendszer hátrányai. A félprostitúák. Az orvosi vizsgálatok s azok díjazásának kérdése. A bordélyügy teljes „centralizálásának” elve tarthatatlan. A prostitúció okai fürkézendők s a javítást ezek megszüntetésében kell keresni. Külföldi állapotok Zárszó.)

A prostitúció fejlődésének történetéből a nyilvánosházak szükségességét bizonyítja Garai Antal²⁶ az alábbi indokok felsorolásával:

1. Mert a közerkölcsiség jobban megőriztetik.
2. Mert az orvosi ellenőrzés kiterjeszkehet mind a kéjelgéssel foglalkozó személyekre, holott a magánosan lakók ezen vizsgálat alól elvonhatják magukat.
3. Az időnkénti betiltások különböző országokban csakhamar kiderítettek szükségességüket; nőtt a bujakórosok és a fattyúk száma, a titkos prostitúció fejlődött, a közerkölcsök elromlottak és a közbiztonság alásüllyedt.
4. A művelt országok rendőrfőnökei mindannyian szükségességét bizonyítják.

²⁶ Molnár jegyzete: „A prostitúció és ennek rendszabályozásáról. Írta dr. Garai Antal. XIX. kiadás. Budapest, 1896.”

5. A bordélyházak fordított arányban állanak a titokban úzótt bujálkodással.

6. A büntettek: erőszakos nemi közösülés, gyermekölés, magzatelhajtás stb. arányosan csökkent ott, ahol a rendezett viszonyok uralkodnak.

A prostitúció rendszabályozására vonatkozólag a következő eljárás volna éspedig a legjobb eredménnyel alkalmazandó:

1. Minden nőszemély, ki kéjelgési célokra pénzért magát átengedi, könyvvel ellátandó. Az egészségi könyv az illetőnek arcképét, személyleírását és egészségi állapotát tartalmazza; továbbá be legyen írva, mikor vizsgáltatott meg utoljára.

2. Állíttassék fel egy egészségi iroda, melyben elegendő számú orvos legyen alkalmazva, úgy, hogy a város összes kéjhölgyeit naponta lehessen megvizsgálni, mégpedig elég körülményesen.

3. Azon kéjhölgy, ki nem jelenik meg pontosan a hivatalban, erővel vezetessék oda.

4. Kinek birtokában egészségi könyv nincs, különböző módon fenýíttessék meg.

5. Azon ledér nő, ki a vizsgálat alkalmával betegnek találtatik, többé szabadon ne bocsájtassék, hanem hivatalból kórházba küldessék, hol annyi ideig tartatik, míg teljesen meg nem gyógyult. Magángyógykezelésben az ilyen betegeket semmiképpen sem lehet hagyni, miután elég lelketlenek, hogy kóros állapotuk dacára mesterségüket folytatják.

„De nem elegendő, ha a beteg nőket egyedül kényszerítik a gyógykezelésre és a beteg férfiak pedig ellenőrzés nélkül maradnak, hanem ezeket is kell, annyira, amennyire lehet, ártalmatlanná tenni. Ha valamely egyénnél bujakór találtatik, akkor szükséges, hogy a fertőzés forrását kifürkésszék, nehogy ezen forrásból még több megbetegedés következék. A nyomokat mindaddig kell keresni, míg a tulajdonképpeni okozóra rá nem akadhatnak és akkor ezt kell hivatalból ártalmatlanná tenni és gyógykezelgetni. Miként más járványnál a hivatalos közegek a betegeket addig szigetelik el, míg a betegség meg nem szűnik vagy ragályosságát el nem veszi, épp úgy kell a bujakóros beteget elzárni, elszigetelni, míg meg nem gyógyult; különös gondot kell a városban elszállásolt katonákra fordítani, miután ezek is hatalmas terjesztői a bujakórnak. Orvosi vizsgálatok alkalmával még arra is tekintettel kell lenni, hogy honnan szerezték a bajukat és ha lehet, akkor az eredő okot is kórházban kell elhelyezni. Szükséges, hogy mind a katonai, mind pedig a polgári hatóság, tapasztalataikat egymással ismertessék, és azután egyesített erővel kell a közös ellenség kiirtását célba venni. Itt a palástolásnak, elsimítésnek nem lehet helye, nehogy százak és ezrek bűnhődjenek az egyesek hibáiért. A haladó művelődés, a mindinkább terjedő

hygienikus ismeretek és a tökélyesbedő ellenőrizet remélhetővé teszik, hogy a bujakór a legszűkebb határok közé fog szoríttatni, ha nem is végképpen kiirtatni. Terjednek tehát a hasznos ismeretek és törekedjék minden egyes ember tehetsége vagy képessége szerint ezen szép célt valósítani.”

Dr. Cséri János²⁷ úgy találja, hogy a budapesti prostitúciónak legfőbb hibája a bordélyügyi szabályrendelet, mely a titkos prostitúciót illetően teljesen hiányos, a túrt prostitúcióval szemben igazságtalan, s az orvosi ellenőrzésre nézve sem nyújt elég biztosítékot.

A szabályrendelet a titkos prostitúcióval szemben *hiányos*. Ugyanis a következő meghatározásokra szorítkozik:

50.§. „A zugbordélyházakat és minden oly helyet, hol valamely látszólagos üzlet leple alatt a kéljégés keresetszerűleg űzetik, kipuhatolni illetően szemmel tartani *s a kifejlendőkhez képest az illető személyek ellen* intézkedni a kerületi kapitányság feladatához tartozik. Azon helyekre, hol *köztudomás* szerint kósza kéjnök szoktak tartózkodni, a ker. kapitány különösen tartozik felügyelni.” Továbbá: 52.§. „Lakás nélküli kósza kéjnök mindenkor letartóztatandók és ellenük a szabályszerű eljárás foganatosítandó.”

Már most mit értünk a „kifejlendőkhez képest intézkedni” alatt és mi-
ben álljon ezen intézkedés? Éppígy mit jelent „s ellenük szabályszerű eljárás foganatosítandó”? Tán eltoloncolást? Ez mindenestre a régi hatóságok legbölesebb eszméje volt. A hiányos bejelentések és a zóna-tarifa idejében mindez azonban nem sokat használna; az egyik pályaudvaron eltoloncolják őket, a másikon visszajönnek. Végre még a komikus 24.§. is előfordul, mely így hangzik: „A türelmi bárca ingyen adatik ki, s anélkül a kéljégést keresetképpen űzni tilos.” És ha mégis? Mi történjék azután? – kérdi Dr. Cséri. „*Az egész szabályrendeletben egy szóval nincsen említés sem megidézésről, sem hivatalos bejegyzésről.*”

„Azon fenyegető veszély mellett, melyet a titkos prostitúció a társadalomra nézve képez, minthogy eltekintve attól, hogy tapasztalatlan nőket a gyalázat karjaiba kerget, az a tulajdonképpen kútforrása és fölterjesztője a syphilisnek, éppen ezért a szabályrendeletben a titkos prostitúcióra nagyobb súlyt kellene fektetni, sokkal behatóbban kellene vele foglalkozni, és fogalmát pontosabban kéne körülírni. Úgy látszik, mintha az a sok leány és asszony, akik családjuk körében a tisztesség köpenye alatt élnek, valamint azon sok szolgálatnélküli cseléd, foglalkozásnélküli munkásnő, pénztárnő stb., kik mindannyian az utcán vagy nyilvános helyiségekben a férfiakat csalogatják és őket valamely kerítőnőhöz vagy egyikébe ama (a rendőrség

²⁷ Molnár jegyzete: „*Budapest fő- és székváros prostitúció ügye.* Írta Dr. Cséri János. Budapest, 1893.”

előtt ismert) találkozó helyeknek viszik, úgy látszik, hogy a szabályzat előtt nem léteznek. És éppen a kikutatása és üldözése az ily személyeknek, illetőleg azok ártalmatlanná tétele oly módon, hogy hivatalos orvosrendészeti ellenőrzés alá helyeznék, képeznék az ilyen szabályrendeletnek legfontosabb intézkedéseit.”

„A budapesti helyőrség rendkívül magas számú megbetegedései csak részben mutatják a titkos prostitúció veszélyes voltát, hiszen a katona, mint tudjuk, rendszeren csak bizonyos, mégpedig a legalsóbb réteghez tartozó kéjनोंkkel vagy cselédekkel közlekedik. Ki mérheti meg azonban azon végtelen nagy kárt, amelyet a jobban öltözött titkos prostituáltak a syphilis tovatérjesztése által a magasabb társadalmi köröknek okoznak?”

„Azon discretionális²⁸ hatalom mellett, mely a rendőrségnek a kéjनोंkkel szemben meg van adva, azon eshetőség is fordulhat elő, hogy amaz hivatásának teljesítésében, különösen a titkos kéjनोंk üldözése alkalmával vagy túlkapást vagy tapintatlanságot követhetne el, úgy, hogy könnyen azon veszélybe juthat, hogy majd bűnrészességgel vádolják, majd brutálisnak tartják.”

„Mindenki be fogja látni – mondja dr. Cséri – hogy ily szabályrendeletnek részletezve és pontosan körülírva bizonyos szabályokat kell tartalmaznia a rendőrség részére, amelyek eljárásában zsinórmértékül szolgáljanak; tudnia kell a rendőrségnek hogy mikor és milyen körülmények között szabad közbelépnie, milyen bizonyítékok alapján idézzen és intsen meg egy nőszemélyt és végre, mikor kell neki a hivatalos bejegyzéshez nyúlnia.”
[...]

Azért mutatványul közli Cséri dr. azon eseteket, melyekben a lyoni szabályrendelet a rendőrséget közbelépésre feljogosítja.

1. Ha egy nőt nyilvános helyen vagy nyílt utcán rajtaérnek a tetten egy férfival.

2. Ha egy nőt rajtaérnek azon, hogy oly férfit vezet be lakására, kit nyílt utcán vagy nyilvános helyiségben talált, feltéve, hogy a férfi kijelenti, hogy a leányt nem ismeri vagy nem áll jót érte.

3. Ha egy leányt egy szállodában vagy más találkozó helyen férfival becsukva találnak és ha utóbbi hasonlóképen kijelenti, hogy a nőt nem ismeri és érte jót nem áll.

4. Ha a rendőrbiztosok a leányt az utcán vagy nyilvános helyiségekben rövid időközökben más és más férfival találják, még akkor is, ha mindegyik kijelentené, hogy szeretője neki.

²⁸ „Saját hatáskörű.”

5. Ha egy leányt a rendőrség előtt ismeretes találkozó helyen kapnak rajta vagy ha a biztosok őt egy ilyenbe belépni vagy onnan kilépni látják.

„Mindezen körülmények feljogosítják a rendőrséget az illető személyt megidézni, esetleg őt minden feltűnés nélkül bevezetni, hol kihallgatják, tisztes életmódra intik és orvosilag megvizsgálják. Ezen pillanattól kezdve speciális rendőri felügyelet alatt áll. Ha betegnek találják, úgy *azonnal hivatalosan bejegyzik*, éppúgy ha többszöri intés dacára ledér életmódját folytatja. *A hivatalos bejegyzés őt nyilvános kéjnének bélyegzi* és ezentúl rendes orvosrendészeti ellenőrzés alatt áll, míg rendes foglalkozást nem igazol.”

„A szabályrendelet a túrt prostitúcióval szemben önkényes és igazságtalan, minthogy ama szegény teremtések, kik gyalázatukból élnek, arra kötelezi, hogy azért fizessenek, amiért az állampolgároknak biztonsága céljából őket orvosi közgei által megvizsgáltatja. Tény ugyan, hogy a rendes hivatalos vizsgálatok a személyes szabadságot megszorítják, de ebbe belényugszunk, mert magasabb általános cél, a közjó lebeg a szemünk előtt. De azt csak nem hiszi senki, hogy a kéjné a maga jószántából hagyja magát orvosilag megvizsgáltatni. Milyen jogcím szolgálhat tehát arra nézve, hogy ő az orvosnak ezért a vizsgálatért még fizessen is?”

„A kéjnök illetén megadóztatásának rendszere épp oly igazságtalan, mint erkölcstelen és nem illik az államhoz, mint az erkölcsi intézmények személyesítőjéhez, hogy ezt megengedje.” [...]

Dr. Cséri 4 pontban összefoglalva pozitív javaslatot tesz, miként lehetne eme viszonyokon segíteni.

1. Központosítása minden prostitúció-ügynek, egy a főkapitányság mellett lévő hivatalban. Ez kizárólag a prostitúcióval összefüggő ügyeket látja el.

Vezérelve legyen: elnéző bánás a bordélyleányok iránt, szigor a magányos lakókkal szemben, azért, mert az előbbieken minden tekintetben könnyebben ellenőrizhetők, ennél fogva a magánlakók száma amennyire lehet, megszorítandó, kérlelhetetlen harc a titkos kéjné ellen, akár rongyokba, akár selyembe és bársonyba legyen öltözve. Ott vezetik a kéjnök lajstromát... a kéjné minden egyes kihágása ott lesz bejelentve, s a vétkezők ott büntettetnek.

2. Ellenőrző testület felállítása, melynek egyedüli feladata a nyilvános prostitúció fölötti felügyelés és a titkos prostitúció üldözése lenne.

3. Az orvosi vizsgálat ingyen történjék.

4. Az orvosi vizsgálatok a rendőrség által *kizárólag ezen célra berendezett épületekben vagy helyiségekben hajtassanak végre.*

A prostitúció rendezésével karöltve jár a cselédügy új szabályozása és mindkét nemnél előforduló venerikus betegségek általánosan kötelező,

ingyenes gyógykezelése, úgy ennek a célnak szolgáló nyilvános rendelőintézetben, mint kórházakban is.

Cséri dr. úr véleménye sok helyt kiigazításra szorul. [...]

Cséri úr minta gyanánt-ismerteti a lyoni szabályrendeletet, ebből, valamint a szabályrendelethez fűzött megjegyzésből, hogy „ha a nőt betegnek találják, éppúgy hogy ha többszöri intés dacára ledér életmódját folytatja, azonnal bejegyzik”, azt következtetem, hogy Cséri úr a szabályrendelet felfogását magáévá teszi. Cséri dr. ezek szerint a kényszerbejegyzés híve. Ez a felfogás helytelen.

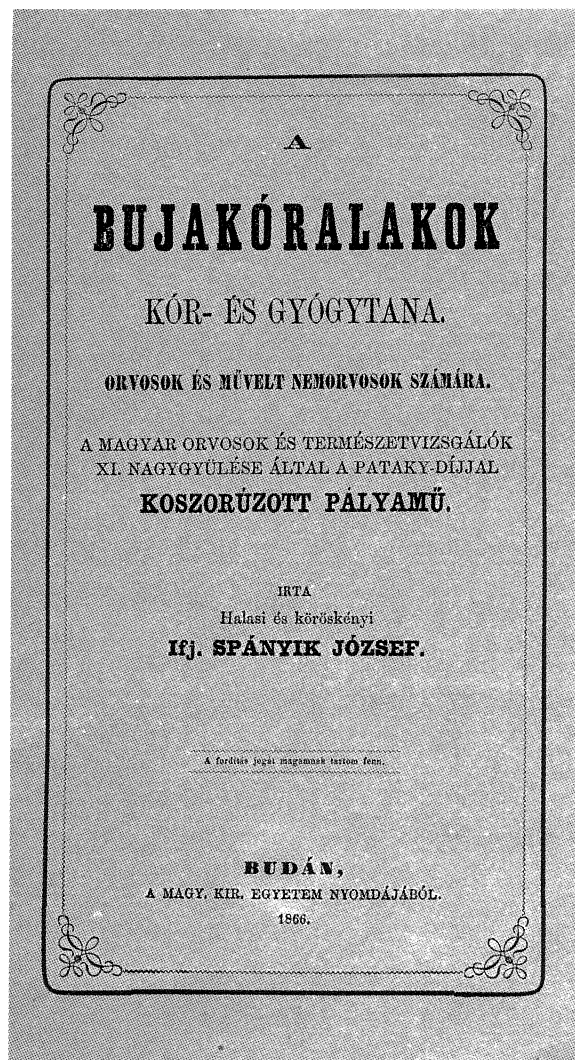
Sem szabályrendelet, sem törvény nem tilthatja meg a nőnek a nemi érintkezést. A nőnek ehhez épp oly joga van, mint a férfinak. Csak azért, mert a nő az emberi szenvedélyének eleget tesz, azt kielégíti, felelősségre nem vonható, annál kevésbé büntethető meg. Változtat a dolgon, ha a nő ezt haszonért keresetszerűleg teszi, amely esetben van helye az üldözésnek, mert egészségi szempontból lehetnek kifogások ellene. De még ez esetben sem lehet őt hivatalosan bejegyezni, ha ő nem akarja.

Minden egyes esetben megbüntethető, de nem *kényszeríthető* arra, hogy nyilvános prostituált legyen. Hogy esetleg betegnek találják, ez még mindig nem ad jogot a kényszerbejegyzésre, mert megbetegedhetett anélkül, hogy pénzért érintkezett volna, s mert megbetegedésének különben sem maga az oka.

A nemi betegség önmagától nem keletkezik, hanem ragályozás útján terjed. Nemi betegséggel még senki sem jött a világra, hanem később kapta ezt, mástól. Ha mindazon nőket, kik ily betegségben szenvednek, hivatalosan bejegyezni lehetne, nagyon sok tisztességes asszony nevével találkozánk a lajstromokban. Láthatunk nagyon sok nőt gyakran más-más férfival, s mégsem jegyezhetjük be őket hivatalosan, mert az orvosok azt mondják, hogy ezek hystériában, nymphomániában szenvednek. Könnyen megeshetik, hogy ezek a nők megbetegednek a más-más férfival való érintkezés közben s ezért mégsem lehet őket a prostituáltak közé iktatni, mert először hiányzik a minősítéshez szükséges alap, a keresetszerűség, másodsor egyszerűen azért, mert hogy megbetegedtek, még mindig nem akarnak nyilvános prostituáltak lenni. A hivatalos bejegyzés a nőt nyilvános kéjnőnek bélyegzi. Honnan meríti a hatóság a jogot, hogy valakit akarata ellenére így megbélyegezzen?

[...]

A titkos prostitúciót mikénti üldözése nagyon a körülményektől függ. A titkos prostituáltak még inkább a kerítők igen találékonyak s azért nem lehet semmiféle szabályrendeletben meghatározni, hogy a rendőrség milyen eljárást kövessen. Lehetetlenné teszik azt a minduntalan változó,

Ifj. Spányik József: *A bujakóralakok kör- és gyógytana* című kötet külső borítója (magántulajdon)

folyton kijátszásra törekvő alakulások, s azok szerint módosul a követendő eljárás is.

A Baráth Ferenc²⁹ által átdolgozott angol forrás az orvosi vizsgálatnak ellene van, mert azt mondja: „Azon gyakorlat, hogy az illető nőket időszakonként megvizsgálják, s nekik bizonyítványt adnak arról, hogy a venerikus betegségtől mentek, s amely egyik jellemző – s mint mondják – elengedhetetlen részét képezi a kormányi felügyeletnek, nem foglalhat helyet azon gyógyító tényezők között, amelyeket mi ajánlunk. Az ily időszaki vizsgálatok és bizonyítványok gyakorlati elismerését foglalják magukban a prostitúció szükségességének, s kapcsolatban arra vannak szánva, hogy képesítsék azokat, kik azt gyakorolják, annak veszély nélküli gyakorlására.”

„A rendszeres időszaki vizsgálatot, mely tényleg bizonyítványt tartana azok elé, kik az illető nőekkel közöselni akarnak, hogy a venerikus betegségtől mentek, egészen helytelennek tartjuk, mint amelynek mind fizikai, mind erkölcsi következményei végzetesek fognának lenni.” [...]

A „bukott leányok” szerzője helyesen jegyzi meg, hogy farizeus módon bármennyire nem akarunk is tudomást venni a bukott leányokról, azok mégis a mi leányaink. Szakítani kell azzal a felfogással, hogy a prostitúció elfojtása megfejthetetlen probléma. Ha az emberben rejlő gyarlóságnál fogva csakugyan nem volna is lehetséges elfojtani, de az okok megszüntetésével bizonyára lehet annyira csökkenteni, hogy a társadalom feje fölé ne nőjön. [...]

A prostitúciót büntetésekkel megszüntetni nem lehet. Annak okai szüntetendők meg.

[...]

A prostitúcióban való résztvevés miatt a férfi nem büntethető, mert az természeti ösztönét követi és fizet érte. A prostituált ellenben mindenkor mindenkinek átengedi magát, mert a kereset indítja erre s így helyes, ha büntettedik. A férfi gyakran elkerülné az érintkezést, ha erre nem csábítanák az iparúzó prostituáltak. Nem a férfi kéjvágya szaporítja a prostitúciót, hanem a nő kapzsisága.

Berlinben legkevesebb 30 000 prostituált van. A prostitúció fő oka az erkölcsi süllyedtség, s aszerint változik, amint az erkölcsök javulnak. Tisztességes keresetet kellene biztosítani a nőnek, hogy elvonassék a prostitúciótól.

²⁹ Az utalás az 1. kötetben is szereplő Baráth Ferenc-írásra vonatkozik (*A prostitúció s befolyása a közegészségügyi állapotra*).

Szerző nem is hiszi, hogy a férfi inkább lenne a prostitúció oka, mert ebben a nő legalább is annyira bűnös.

Az ember erejét az adja meg, hogy mennyire tud önmagán uralkodni.

A nép ereje: erkölceitől függ.

•

Amint egyik-másik felfogás jobban utat tudott törni magának, aszerint különféleképp rendezkedtek be az egyes államok.

Zürichben és Baselben 1896. év óta üldözik a prostitúciót, minek következménye, hogy ott nagyon sok a vadházasság.

Konstantinápolyban nyilvánosházak ugyan vannak, de külvárosában, Perlában már az utcai prostitúció is dívik. – Ezt többnyire cseh leányok űzik.

Kairóban nincsen nyilvános prostitúció, hanem a cseh női zenekarok terjesztik a prostitúciót.

Poroszországban – egyes városok kivételével, hol nyilvánosházak vannak – az utcai prostitúció van elterjedve.

Hamburgban mind a két rendszer fennáll.

Jeruzsálemben nincsen prostitúció, mert ott nagyon fiatal korban nőülnek a férfiak.

Ha összehasonlítást teszünk az itt ismertetett vélemények felett, láthatjuk, hogy azok a megoldás tekintetében nagyban eltérnek egymástól. Eltérnek még a prostitúció szükségességét illetőleg is. Egyben azonban mindannyian megegyeznek, hogy a prostitúció kérdése csak társadalmi úton rendezhető. Az okok megszüntetése lenne a főfeladat. Módot kellene találni, hogy a nők biztos megélhetéshez juthassanak.

Részemről tagadom, hogy a prostitúció kérdése valaha oly megoldást találjon, mely úgy a társadalomra, mint a prostituáltakra megnyugtató lehetne. Hogy ez elérhető legyen, a társadalomnak oly átalakuláson kellene keresztülmennie, mely emberbaráti szeretetet, humánus felfogást és jó szívet kíván.

A társadalom idegenkedése, rideg viselkedése teljesen lehetetlenné teszi e kérdés felett még csak az alaposabb, kimerítőbb eszmecsere is.

Mindaddig pedig, amíg részletes megvitatás nélkül, szabályrendeletekkel óhajtjuk a prostitúció terjedésének útját állani, az összes rendelkezések egyoldalúak maradnak, s célhoz nem vezetnek.

Dr. Ullmann János szépen formulázott óhajtása, hogy a nők működjenek közre a prostitúció megszüntetésére – bár nagy kár – örökre csak óhaj marad.

Sokan lehetnek, kik a bordély-rendszert ellenzik, s szívesen csatlakozom én is ezek táborához, ha megmondják, miként lehet a bordély-rendszer elejtése mellett az utcai prostitúció által okozott erkölcsi károktól megszabadulni? Én is az ellenzők álláspontjára helyezkedem, ha módot találnak arra, hogy a prostitúció csendben, feltűnés-keltés nélkül, a botrányok elkerülésével, félrevonulva húzódik meg, s nem úgy, mint ma, hogy dacára az állandó felügyeletnek és folytonos büntetéseknek, minél inkább feltűnni igyekszik.

(Budapest, 1898–1899. 91–98.)

Programm

G[RÜNFELD GÁBOR] –

Bizonyára gúnnyal, mások meg mosollyal, még többen pedig valószínűleg megvetéssel fogják kézbe venni e lapocskát. Mindazonáltal mi mégsem fogunk lankadni s küzdelmeink sikerében bízván, mindenkor arra fogunk törekedni, hogy ama LEGMEGVEITÉTTEBB LÉNYEKET, kiket hivatalos és tudományos nyelven prostituáltaknak neveznek, a lehető legnagyobb hírlapi és rendőri brutalitások s a tizenkilencedik századot megbélyegző uzsorarendszerrel szemben megvédelmezzük.

Lényünk egész valójával azon leszünk, hogy megvédjük mindazokat, kiket a társadalom a semmiségbe száműz és kik a társadalomnak megvetett kasztját képezik. Törekedni fogunk, hogy szép szavakkal sikerüljön elérnünk mindazt, mit a bíróságokat osztogatóknak és a napi sajtó egy részében kígyót-békát kiabáló véres szájú és epés tollú öreg uraknak éppenséggel nem sikerül.

Tévednek azok, kik azt gondolnák, hogy a „Prostituáltak Lapja” az erkölcsstelenségnek tápot vagy bárminemű anyagot kíván nyújtani. Nem –, a „Prostituáltak Lapja” JOGOT, MÉLTÁNYOSSÁGOT ÉS IGAZSÁGOT KÖVETEL. Igazságot azok részére, kik már mindenüket elvesztették. Jogot, mely minden embert megillet. Méltányosságot, mellyel a nőnek tartozunk, akár